

Sociální problémy v soudobé Číně

Vzdělávací, zdravotní a důchodový
systém

Tradiční systém vzdělávání

- Přístupné jen pro ekonomickou a statutární elitu, náročné na čas a zdroje, jen pro muže
- Vstupenka do nejvyšších pater společnosti
- Systém císařských úřednických zkoušek:
 - lokální, provinční a centrální
 - 605 (Sui) – 1905 (Qing)
- Služba státu a císaři
- Konzervativní konfuciánská ideologie, studium písma, memorování klasiků, kopírování vzorů
- Privátní charakter vzdělávání
- Vzdělávací alternativy
 - Náboženské instituce (buddhistické kláštery, islámské mešity)
 - Základní vzdělání pro obchodníky
 - Pro naprostou většinu obyvatelstva žádné (zemědělci)

Moderní změny ve vzdělávání

- Misionáři - základ moderních vzdělávacích institucí
- vzdělávání na Západě, v Japonsku, výchova k patriotismu, mládežnické organizace
- Pro komunisty všeobecné vzdělání a boj s negramotností jedním z klíčových bodů programu → značné úspěchy (v roce 1949 negramotných 80% z populace, dnes 18%)
- Kulturní revoluce vytáhla studenty z lavic a vrhla je do politiky, vysoké školy zavřené (1966-77), 1-2 ztracené generace

Poreformní vzdělávání

- 1986 reforma vzdělávání – 9letá povinná docházka
- zákaz poplatků ve státních vzdělávacích institucích
- znovuzavedení soukromých vzdělávacích institucí

6-11 let: 小学 základní škola (6 ročníků, povinná)

- absolvuje 20% populace v roce 1949, 96% v roce 1985

12-14 let: 初中 nižší střední škola (3 ročníky - povinná)

15-17 let: 高中 vyšší střední škola (3 ročníky - nepovinná)

18-22 let: 大学 univerzity a vyšší vzdělávání

- Možnost předškolního vzdělávání
- Mladý pionýr - 少先队 shàoxiānduì (130 000 v roce 2005)

Studijní kurikulum a zkoušky

- 小学 klade důraz na jazyk a písmo (až 50%), *putonghua*
- důraz na memorování, studium angličtiny, vlasteneckou výchovu
- vysoká autorita učitele, velký počet studentů ve třídách, organizované mimoškolní aktivity (补习班 *bǔxíbān*)
- systém náročných rozřazovacích zkoušek:
 - zhongkao 中考 (na 高中)
 - gaokao 高考 (na 大学)
- vysoká konkurence a motivovanost studentů
- nejvyšší meta = univerzita - studium v zahraničí nebo na jedné z elitních čínských univerzit
- 30% VŠ absolventů bez zaměstnání

Zdravotnictví

- Dostupná zdravotní péče dalším cílem komunistické revoluce
- do 80. let instituce „bosých lékařů“ (赤脚医生 chìjiǎo yīshēng) na venkově, podnikové kliniky ve městech
- tradiční čínská + moderní západní medicína
- v 80. letech souvislosti s ekonomickými reformami zdravotnictví zpoplatněno
- Městské zdravotní pojištění 城镇居民基本医疗保险 *Chéngzhèn jūmín jīběn yīliáo bǎoxiǎn* (1998)
- Venkovské zdravotní pojištění 新型农村合作医疗制度 *Xīnxíng nóngcūn hézuò yīliáo zhìdù* (2003)

Venkovské zdravotní pojištění

- Roční platba do systému 50 yuanů na osobu:
 - 20 přispívá centrální vláda
 - 20 přispívá provinční vláda
 - 10 yuanů platí pacient
- V roce 2007 pojištěno 80% venkovské populace (685 milionů osob)
- Spoluúčast:
 - v malé nemocnici v místě bydliště pokrývá pojištění 70-80% výloh
 - v okresní nemocnici jen 60%
 - u specialisty nebo v moderní městské nemocnici jen 30%

Důchodový systém

- Stárnutí populace (v roce 2035 bude 30% Číňanů nad 60 let, dnes pouze 13%) + politika jednoho dítěte
- V roce 2009 jen 30% obyvatel důchodovým pojištěním (jen ve městech, na venkově mají pole)
- 2012 již 55%, včetně nového důchodového programu pro venkov
- Důchodový deficit byl 77 miliard yuanů v roce 2011
 - Nárůst o 9 miliard od předešlého roku
- 1/3 provincií a autonomních oblastí nemá zdroje na výplatu penzí svým (městským) důchodcům
- Čína dává na důchody jen 2% HDP (např. Norsko 83%, Japonsko 25%, USA 15%)
- Další problémy:
 - důchodová nerovnost mezi sociálními skupinami
 - problém migrantů bez *hukou*